

ST. REGNEGADE 2, KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Handysæl Tidende
Hjørring

skriver den

6 JULI 1940

Et norsk Opgør om Grønlandssagen.

»Norges Handels- og Sjøfartstidende« bragte forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af ~~Dr. Gustav Smedals~~ sidste Grønlandsbog. Det viser s g, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilken han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde tilfalde Norge. »Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i«, skriver Dr. Smedal. »At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa. I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, det næste Øjeblik forlanger De intet. . . Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge

end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem«.

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: »Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939«.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Dannvirke, Haderslev

skriver den 2 JULI 1940

Et norsk Opgør om Grønlandssagen

Smedal

„Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939,“ siger Redaktør Domaas.

SOM omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmålet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i,“ skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Loll.-F. Folketidende

skriver den

2 JULI 1940

De fjerntliggende Ting af underordnet Betydning.

vi har manglet Evnen til at koncentrere os om det væsentlige. — En skarp norsk Anmeldelse af Smedals ny Grønlandsbog.

Dr. Gustav Smedal, den norske Grønlandsspecialist, har i disse Dage udgivet en ny Grønlandsbog med de kendte Krav: „Før det blir for sent“, „Norges Handels- og Sjøfartst.“, der i denne Sag tidligere fuldt og helt har staaet paa den Smedalske Linie, skriver i en Anmeldelse følgende bemærkelsesværdige Linier, som vi her i Landet har god Grund til at mærke os:

„Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennem ha en mulighet for å komme bort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt bort fra virkeligheter, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøielighet for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må bygges op innenfra og selvhevdelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetenes sentrale problemer ved å dømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå hindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Skive Venstreblad

skriver den 29 JUNI 1940

Et norsk Opgør om *Smedal* Grønlandssagen.

„Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939,“ siger Redaktør Domaas.

SOM omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i,“ skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa. ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHÅVN K.
TELF. CENTRAL 11,985

Bladet:

Norsk Folkeblad, Nykøbing

skriver den **28 JUNI 1940**

Norsk Opgør om Grønlandssagen.

„fine Cirkler er blevet ødelagt siden
1939,“ siger Redaktør Domaas.

SOM omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i,“ skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Fine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2, KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Dejndal, Aaberraa

28 JUNI 1940

skriver den

Et norsk Opgør om Grønlandssagen

»Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939«, siger Redaktør Domaas.

Forleden bragte »Norges Handels- og Sjøfartstidende« en i Forman af-dæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, dvs., at disse Lande skulde tilfalde Norge. »Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i«, skriver Dr. Smedal. »At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polar-interesserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.«

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: »Jeg har ikke noget at sige Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939«.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Bogense Avis

28 JUNI 1940

skriver den

ET NORSK OPGØR om Grønlandssagen.

„Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939“, siger
Redaktør Domaas.

Som omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i“, skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride; at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Islands Dagbladet

28 JUNI 1940

skriver den

Et norsk Opgør om Grønlandssagen.

„Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939,“ siger Redaktør Domaas.

SM omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen udfærdiget, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i,“ skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Svendborg Avis

skriver den 27 JUNI 1940

ET NORSK OPGØR om Grønlandssagen.

„Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939“, siger
Redaktør Domaas.

Som omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i“, skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Fredericia Dagblad

skriver den

27 JUNI 1940

Et norsk Opgør om Grønlandssagen.

„Mine Cirkler er blevet ødelagt siden
1939,“ siger Redaktør Domaas.

SOM omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen iildæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i,“ skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige,

at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Skanderborg Amts Avis

27 JUNI 1940
skriver den

Et norsk Opgør om Grønlandssagen.

„Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939,“ siger Redaktør Domaas.

SOM omtalt bragte „Norges Handels- og Sjøfartstidende“ forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. „Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i,“ skriver Dr. Smedal. „At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.“

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: „Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Holbæk Amtstidende

skriver den 27 JUNI 1940

Et norsk Opgør om Grønlandssagen.

»Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939«, siger Redaktør Domaas.

Som omtalt bragte »Norges Handels- og Sjøfartstidende« forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde ændres, d. v. s., at disse Lande skulde tilfalde Norge. »Deres Krav gik længere end jeg for min Part kan være enig i«, skriver Dr. Smedal. »At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa ... I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet ... Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem«.

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: »Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939«.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Loll.-F. Folketidende

27 JUNI 1940

skriver den

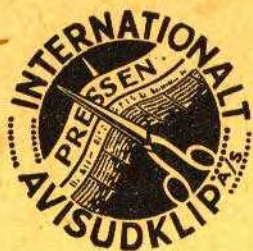
Norsk Opgør om Grønland.

Smedal
»Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939«, siger Redaktør Domaas.

Som omtalt bragte »Norges Handels- og Sjøfartstidende« forleden en i Formen afdæmpet, men i Realiteten yderst skarp Anmeldelse af Dr. Gustav Smedals sidste Grønlandsbog. Det viser sig nu, at det var Bladets Redaktør Knut Domaas, der havde skrevet Anmeldelsen, og da han tidligere har været kendt som Grønlandsaktivist, i hvert Fald paa Linje med Dr. Smedal, har Anmeldelsen vakt nogen Opmærksomhed, og Bladet har modtaget flere Indlæg om Spørgsmaalet.

Sidst har Dr. Gustav Smedal selv sendt Redaktør Domaas et Indlæg, i hvilket han minder Redaktøren om, at denne endnu i 1939 var Tilhænger af, at Kieler-Traktatens Bestemmelser om Færøerne, Island og Grønland skulde tilfalde Norge. »Deres Krav gik længere, end jeg for min Part kan være enig i,« skriver Dr. Smedal. »At Deres Udtalelser var alvorligt ment, er der ikke nogen Grund til at tvivle paa I det ene Øjeblik, Hr. Redaktør, forlanger De alt, i det næste Øjeblik forlanger De intet Ingen vil bestride, at der findes vigtigere Problemer for Norge end Polarinteresserne, men disse er i hvert Fald saa vigtige, at det ikke engang i disse Tider gaar an at forsømme dem.«

Redaktør Domaas svarer paa Dr. Smedals Indlæg kun følgende: »Jeg har ikke noget at svare Dr. Smedal. Mine Cirkler er blevet ødelagt siden 1939.«

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Fredericia Dagblad

26 JUNI 1940

skriver den

Dr. Gustav Smedal:

„Før det blir for sent“.

Vi har manglet Evnen til at koncentrere os om det væsentlige. — En skarp norsk Anmeldelse af Smedals ny Grønlandsbog.

Dr. Gustav Smedal, den norske Grønlandsspecialist, har i disse Dage udgivet en ny Grønlandsbog med de kendte Krav: „Før det blir for sent“.

„Norges Handels- og Sjøfartst.“, der i denne Sag tidligere fuldt og helt har staaet paa den Smedalske Linie, skriver i en Anmeldelse følgende bemærkelsesværdige Linier, som vi her i Landet har god Grund til at mærke os:

„Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennem ha en mulighet for å komme bort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt bort fra virkeligheten, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøielighet for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må bygges op innenfra og selvhevdelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetenes sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå lindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Lørdag

19 JUNI 1940

skriver den

Fra alle Kanter.

Vi har manglet Evnen til at koncentrere os om det væsentlige. — En skarp norsk Anmeldelse af Smedals ny Grønlandsbog.

Dr. Gustav Smedal, den norske Grønlandsspecialist, har i disse Dage udgivet en ny Grønlandsbog med de kendte Krav: „Før det blir for sent“. „Norges Landels- og Sjøfartst.“, der i denne Sag tidligere fuldt og helt har staaet paa den Smedalske Linie, skriver i en Anmeldelse følgende bemærkelsesværdige Linier, som vi her i Landet har god Grund til at mærke os:

„Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennem ha en mulighet for å komme bort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt bort fra virkeligheten, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøielighet for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må bygges op innenfra og selvhevdelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetenes sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå lindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Morsø Folkeblad, Nykøbing

skriver den

18 JUNI 1940

Selvhævdelse beror paa Karakter.

En skarp norsk Anmeldelse af
Smedals nye Grønlandsbog.

Dr. Gustav Smedal, den norske Grønlandsspecialist, har i disse Dage udgivet en ny Grønlandsbog med de kendte Krav: „Før det blir for sent“.

„Norges Handels- og Sjøfartst.“, der i denne Sag tidligere fuldt og helt har staaet paa den Smedalske Linie, skriver i en Anmeldelse følgende bemærkelsesværdige Linier, som vi her i Landet har god Grund til at mærke os:

„Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennem ha en inulighet for å komme bort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt bort fra virkeligheten, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøielighet for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må bygges op innenfra og selvhevdelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetenes sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå lindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Skive Venstreblad

skriver den

19 JUNI 1940

★
Vi har manglet Evnen til at koncentrere os om det væsentlige. — En skarp norsk Anmeldelse af Smedals ny Grønlandsbog.

Dr. Gustav Smedal, den norske Grønlandsspecialist, har i disse Dage udgivet en ny Grønlandsbog med de kendte Krav: „Før det blir for sent“. „Norges Handels- og Sjøfartst.“, der i denne Sag tidligere fuldt og helt har staaet paa den Smedalske Linie, skriver i en Anmeldelse følgende bemærkelsesværdige Linier, som vi her i Landet har god Grund til at mærke os:

„Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennem ha en mulighet for å komme bort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt burt fra virkeligheten, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøielighet for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må bygges op innenfra og selvhevdelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetenes sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå lindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.“

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Linje

19 JUNI 1940

skriver den

I Norge er fornylig udkommet en Bog, hvori Gustav Smedal har samlet en Række Artikler og Udtalelser om Grønlandssagen. »Før det blir for sent« hedder Bogen, og den betegnes i Norges Handels- og Sjøfartstidende som »et meget dygtigt Indlæg for Dr. Smedals Linje,« men tillige som en Hjælp til denne Flugt bort fra Virkeligheden, som Henrik Ibsen saa genialt har skildret i Per Gynt.

»Dette Folk har,« skriver Anmelderen, »gennem Aarene vist afgjort Tilbøjelighed til at flygte fra det væsentlige for at kunne beskæftige sig med fjærntliggende Ting af underordnet Betydning. Vi har fantaseret os bort fra den ubønhørlige Sandhed, som angik os paa Liv og Død, for at hengive os til Dyrkelse af noget, som berørte os mindre. Vi har manglet Evnen til at koncentrere os om det væsentligste og sætte vore Kræfter ind om det, som var afgørende. Vi har ikke forstaaet, at Magt maa bygges op indefra, og at Selvhævdelse først og fremmest er et Spørgsmaal om Karakter. Et Vælde kan ikke skabes fra Cirkelens Periferi, lige saa lidt som det er muligt at løse Virkelighedens centrale Problemer ved at drømme om Erhvervelser paa Maanen. I sligt kan der være Adspredelse og Glemsel. Den enkelte kan opnaa Lindring i det, som trykker ham, ved at beskæftige sig med sine Cirkler.«

Morgensposten Nr. 161
19 juni 1940.

Grønlandssaken ennu en gang, og kanskje for siste gang.

Gustav Smedal: Før det
blir for sent. Artikler og
uttalelser om Grøn-
landsspørsmålet. Fabri-
tius & Sønners Forlag.

De fleste nordmenn handler etter or-
det: La homla suse. Men det er hel-
digvis også noen få som er konsekvente
og prinsipfaste. Blandt dem inntar dr.
Gustav Smedal en fremskutt plass. Han
har satt sig for å gå våre politikusser
litt etter i sømmene. Det viser sig å ha
vært høist påkrevet, selv om det til dags
dato ikke har båret videre frukt.

Men dr. Smedal gir sig ikke, som en-
gang før tar han nu Grønlandsspør-
smålet op og lar oss i sammenheng få
vite sin mening om det. Han åpner sin
bok: «Før det blir for sent» med et
kort forord og minner om at både Ka-
nada og De forente stater «strekker si-
ne hender ut etter Grønland. De vil
gjøre en europeisk besiddelse til ame-
rikansk» og han dokumenterer dette
nærmere.

«Også norske myndigheter må nu
overveie denne sak før det blir for sent»,
uttaler dr. Smedal. Mange vil kanskje
spørre: Er det ikke alt for sent? Nei
det behøver det ikke å være. Det er
ikke for sent, hvis bare den forfallets
og selvopgivelsens ånd som i en årrekke
har herjet vårt folk nu i denne prøvel-
sens tid kan bli erstattet av en sterk
og fast vilje til rikets gjenreisning».

Og videre sier dr. Smedal våre stats-
myndigheter et borgerlig ord om deres
synder i norsk ishavspolitikk, om hvor-
ledes ideerne fra Genf har preget vår
politikk — samtidig som vårt forsvar
forfalt — om hvorledes viktige territori-
ale spørsmål blev vanskjøttet, noe en
liten nasjon ikke vil være istand til se-
nere å rette på.

Han nevner Spitsbergen, hvor «en
får det inntrykk, at staten vil nøie sig
med en isbryterkomité istedetfor en is-
bryter». Hvor det er 800 nordmenn og
over 2000 russere i kullgrubene, uaktet
Norge eier ni tiendedeler, russerne bare
en tiendedel av alle kullførende områ-
der, hvor russerne utvinder inntil 50
pct. mer kull enn nordmennene, som
har utnyttet kullfeltene fra 1900, rus-
serne fra 1932.

Og dr. Smedal minner om Frans Jo-
sefs land, om hvad den alltid vikende
front betyr for et folks nasjonale konsi-
stens, dets selvtillid, dets selvhevdelse
og dets anseelse utad.

Og så kommer han til Grønlandssa-
ken og peker på, hvor tåpelig det var
å bringe den inn for internasjonal dom-
stol, hvor så mange uvedkommende po-
litiske hensyn kan komme til å spille
inn. «Da Norge i 1920-årene overtok
omfattende forpliktelser til å la tvistig-
heter pådømme ved internasjonal retter-
gang, burde Grønlandsspørsmålet ha
vært uttrykkelig undtatt. Det kunde
lett ha vært gjort. I voldgiftsavtaler er
det en vanlig klausul at avtalen ikke
skal omfatte de tvistigheter som allerede
er opstått, før avtalen blev inngått. En
så klok politikk var imidlertid ikke len-
ger populær hos oss. Vi hadde fått
folkeforbundspolitikere som ønsket at
Norge skulde gi «et eksempel likeoverfor
den øvrige verden», når det gjaldt vold-
giftsavtaler».

Og så følger et utvalg av dr. Smedals
artikler og uttalelser om Grønlands-
spørsmålet, alle fra de siste årene.

Boken bør leses eller rettere stude-
res av alle som ønsker et fritt og sterkt
og samlet Norge, som ikke alltid er på

det: La homla suse. Men det er heldigvis også noen få som er konsekvente og prinsipiaste. Blandt dem inntar dr. Gustav Smedal en fremskutt plass. Han har satt sig for å gå våre politikusser litt etter i sømmene. Det viser sig å ha vært høist påkrevet, selv om det til dags dato ikke har båret videre frukt.

Men dr. Smedal gir sig ikke, som engang før tar han nu Grønlandsspørsmålet op og lar oss i sammenheng få vite sin mening om det. Han åpner sin bok: «Før det blir for sent» med et kort forord og minner om at både Kanada og De forente stater «strekker sine hender ut efter Grønland. De vil gjøre en europeisk besiddelse til amerikansk» og han dokumenterer dette nærmere.

«Også norske myndigheter må nu overveie denne sak før det blir for sent», uttaler dr. Smedal. Mange vil kanskje spørre: Er det ikke alt for sent? Nei det behøver det ikke å være. Det er ikke for sent, hvis bare den forfallts og selvoppgivelsens ånd som i en årrekke har herjet vårt folk nu i denne prøvelsens tid kan bli erstattet av en sterk og fast vilje til rikets gjenreisning.

Og videre sier dr. Smedal våre statsmyndigheter et borgerlig ord om deres synder i norsk ishavspolitikk, om hvorledes ideerne fra Genf har preget vår politikk — samtidig som vårt forsvar forfalt — om hvorledes viktige territoriale spørsmål blev vanskjøttet, noe en liten nasjon ikke vil være istand til senere å rette på.

Han nevner Spitsbergen, hvor «en får det inntrykk, at staten vil nøie sig med en isbryterkomité istedetfor en isbryter». Hvor det er 800 nordmenn og over 2000 russere i kullgrubene, uaktet Norge eier ni tiendedeler, russerne bare en tiendedel av alle kullførende områder, hvor russerne utvinder inntil 50 pct. mer kull enn nordmennene, som har utnyttet kullfeltene fra 1900, russerne fra 1932.

Og dr. Smedal minner om Frans Josefs land, om hvad den alltid vikende front betyr for et folks nasjonale konsistens, dets selvtillid, dets selvhevdelse og dets anseelse utad.

Og så kommer han til Grønlandssaken og peker på, hvor tåpelig det var å bringe den inn for internasjonal domstol, hvor så mange uvedkommende politiske hensyn kan komme til å spille inn. «Da Norge i 1920-årene overtok omfattende forpliktelser til å la tvistigheter pådømme ved internasjonal rettergang, burde Grønlandsspørsmålet ha vært uttrykkelig undtatt. Det kunde lett ha vært gjort. I voldgiftsavtaler er det en vanlig klausul at avtalen ikke skal omfatte de tvistigheter som allerede er opstått, før avtalen blev inngått. En så klok politikk var imidlertid ikke lenger populær hos oss. Vi hadde fått folkeforbundspolitikere som ønsket at Norge skulde gi «et eksempel likeoverfor den øvrige verden», når det gjaldt voldgiftsavtaler».

Og så følger et utvalg av dr. Smedals artikler og uttalelser om Grønlandsspørsmålet, alle fra de siste årene.

Boken bør leses eller rettere studeres av alle som ønsker et fritt og sterkt og samlet Norge, som ikke alltid er på vikende front overfor alle viktige spørsmål, og ikke alltid lar homla suse.

Dr. Smedal fortjener takk og ære fordi han nu tar op igjen deune for vårt lands heder og vårt næringsliv så viktige sak som i fremtiden kanskje kan bli av ennu større betydning, enn den hittil har vært. Måtte det bare resultere i noe effektivt.

Muligens tør man i dette «Grønlandske mørke» se en svak lysstrime i den holdning den danske kand. mag., foredragsholder og forfatter Nielsen har tatt til spørsmålet. Han vil at for å få istand et godt forhold mellem Norge og Danmark skal det meste av Kielertraktatens bestemmelser fjernes.

O. W. Erichsen.

Lofarbo tidende nr: 140

19 juni 1940.

Grønlandsspørsmålet.

Hr. redaktør Knut Domaas.

I «N. H. og S. T.» for 8. juni hadde De under merket «—s» et angrep på min siste bok, hvor De bl. a. skrev:

«Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetens sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen». Ordene er ikke helt klare, men meningen er nok denne: arbeidet for å vinne tilbake for Norge Grønland eller deler av Grønland er i Deres øine like virkelighetsfjernt og latterlig som å drømme om landerhvervelser på månen.

Får jeg da lov til hr. redaktør å minne om at De tidligere har hevdet helt motsatte anskuelser. Det gjorde De bl. a. for ett år siden. De uttalte da offentlig: «Jeg har allerede, mens spørsmålet om Grønlandsavtalen av 1924 var under behandling, i et pressemøte hos den daværende utenriksminister Mowinkel uttalt, at det norske folk ikke vilde kunde tilfredsstilles med noe som helst mindre enn at bestemmelsene i Kiel-traktaten om de norske skattland blev gjort om igjen.

Jeg tilføiet at det ikke var noe jeg spesielt ønsket, men jeg pekte på det som et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til.

Dette syn på saken har jeg fremdeles.» («Ragnarok», 1939, s. 83).

I 1939 vilde De altså ikke nøie

Dem med «noe som helst mindre» enn hele Grønland, Island og Færøyane. Det var jo disse tre besittelser som utgjorde «de norske skattland».

Deres krav gikk lenger enn jeg for min part kan være enig i. At Deres uttalelser var alvorlig ment er det ikke noen grunn til å tvile på. Det var ikke planer om erhvervelser på månen De fremsatte for utenriksministeren. De la jo til med utenriksministeren på hjerte at de vidtgående fordringer overfor Danmark var «et faktisk forhold som utenriksministeren vilde ha å ta hensyn til».

I det ene øieblikk hr. redaktør forlanger De alt, i det neste øieblikk forlanger De intet. Skulde det ikke være klokere å fremsette et rimelig og berettiget krav, og så holde fast kurs?

På den måten er det mulig at vi kan nå frem, selv om vanskelighetene i øieblikket synes så store at det er forståelig at de fleste taper molet. Ingen vil bestride at det finnes viktigere problemer for Norge enn polarinteressene, men disse er i hvert fall så viktige at det ikke engang i disse tider går an å forsømme dem.

Oslo, 17. juni 1940.

Ærbødigst
Gustav Smedal.

*

Jeg har ikke noe å svare dr. Smedal. Mine sirkler er blitt ødelagt siden 1939. —s.

ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Standerborg Avis

skriver den

18 JUNI 1940

★

Vi har manglet Evnen til at koncentrere os om det væsentlige. — En skarp norsk Anmeldelse af Smedals ny Grønlandsbog.

Dr. Gustav Smedal, den norske Grønlandsspecialist, har i disse Dage udgivet en ny Grønlandsbog med de kendte Krav: „Før det blir for sent“.

„Norges Handels- og Sjøfartst.“ der i denne Sag tidligere fuldt og helt har staaet paa den Smedalske Linie, skriver i en Anmeldelse følgende bemærkelsesværdige Linier, som vi her i Landet har god Grund til at mærke os:

„Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennem ha en mulighet for å komme bort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt bort fra virkeligheten, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøielighet for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må bygges op innenfra og selvhevdelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferi, like så litt som det er mulig å løse virkelighetenes sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå lindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.“

"Fritt Folk" m. 75

17 juni 1940.

Vår Ishavs-politikk.

Av dr. Gulbrand Lunde.

I Stavangeren klipper vi nedenstående:

Atter en gang taler Gustav Smedal norske fangstfolks og fiskeres sak. Atter en gang appellerer han til det norske folks nasjonale instinkter når det gjelder å hevde våre livsviktige interesser i Ishavet. I sine fire tidligere bøker om norsk ishavs-politikk, som kom ut i 1928 og senere, har han utrettelig og med en aldri sviktende iver pekt på det farlige ved at de ansvarlige politikere ikke har ført en klar nasjonal linje når det gjaldt å sikre Norges interesser i Ishavet. Men for døve ører!

I sin nye, høist aktuelle bok, etterlyser han igjen det norske folks nasjonale vilje. Boken er en samling artikler og uttalelser om Grønlandsspørsmålet, som til dels har været offentliggjort i tidsskrifter tidligere. I forordet peker han på at vi idag søker å redde for Norge det som er mulig å redde, men fremholder at vi kan ikke stoppe der. Vi må prøve å se lenger. Et av de spørsmål som nu forlanger vår oppmerksomhet hvis riket skal bestå i fremtiden, er sikringen av våre interesser i de havområder som omgir landet, og hvor vår befolkning fra gammel tid har funnet sitt utkomme.

Vi har sett at De Forente Stater og Canada i tiden efter 9. april strekker sine hender ut efter Grønland. Det er satt frem forslag om å kjøpe landet. President Roosevelt har anmodet det amerikanske Røde Kors om å sørge for grønlenderne, og en dansk-amerikansk kommisjon er blitt ansatt for å ta sig av tilførselene av varer til Grønland. Der er till og med opprettet et amerikansk konsulat i Godthaab!

Det er på tide at Norge våkner op og ivaretar sine livsviktige interesser. Efter dommen i Haag i Grønlandssaken, felte utenrikskomiteen i 1933 en hård dom over dansk fremferd mot Norge og talte om «fortids urett som det skulde være fremtids sak å bøte». Og Smedal skriver:

«Det blev altså igjen, som i 1924 stillet op et program for vår Grønlandspolitik. Hvad er blitt gjort for å innfri det?» Det er visst ikke nødvendig å utdype dette nærmere.

Smedal fremholder videre, at det på visse hold antagelig vilde bli kritisert at det under krigen blir gitt ut en bok om vårt forhold til Danmark, men fremholder at nettop i krigstider er det nødvendig å våke omhyggelig over territoriale spørsmål. Faren for at der kan inntrede situasjoner som gjør det umulig nogen gang å få spørsmålet løst på en for norske interesser tilfredsstillende måte, øker under en krig. Han etterlyser vår berømte «forutseende utenriksledelse», og fremholder at «den nuværende generasjon som er blitt opdratt av kortsynte og unasjonale politikere og historikere, til å se likegyldig på våre territoriale spørsmål, og som er så redde for å såre danske «følelser», bør erindre hvad den slekt uttaler som oplevet Kiel-freden og 1814, og minner om at Statsborgeren skrev om det «ved kontraktstridig vold og list fra revne Island så vel som Færøene og Grønland». Statsborgerens redaktør, da dette blev skrevet, var Henrik Wergeland. Og Smedal slutter sitt forord slik: «Mange vil kanskje spørre: Er det ikke altfor sent? Nei, det behøver det ikke å være. Det er ikke for sent, hvis bare den forfallets og selvopgivelsens ånd, som i en årrekke har herjet vårt folk, nu i denne prøvelsens tid kan bli erstattet av en sterk og fast vilje til rikets gjenreisning.»

Det er ikke nok bare å sikre landets matforsyning og å sikre brensel for at ingen skal fryse. Det er også andre verdier en bør ta vare på: Norges evige rett til liv og kulturutfoldelse for den norske folkestamme. Forstår vi tidens tale till oss idag, så kan vi igjen reise Norge som et fritt, uavhengig og større rike!

Smedals bok har bud till alle nordmenn.

Morgenavisen Nr. 138
Dagur 17 júní 1940.

Grønlandssaki er ikkje gløymd.

Ny bok av Gustav Smedal:
„Før det blir for sent“.

Av banksekretær A. Skåsheim.

Dr. jur. Gustav Smedal hev i desse dagar gjeve ut ei ny bok um Grønlandssaki.

Det er eit utval av bladstykke som Smedal hev skrivet — um Danmark og Noreg og Noregs rett til Grønland.

Dr. Smedal hev i mange år ofra det meste av si arbeidstid for denne sak. På studieferder i utlandet, serleg Tyskland og Danmark hev han samla mykje tilfang. Og ved arbeidet hans hev retten for Noreg i denne sak vunne samhug i utlandet.

Boki er på 120 sidor. Manuskrriptet til boki var uppsett 9. april iår. Og det er ikkje gjort noko brigde med innhaldet etter den tid.

Boki gjev opplysningar um

korleis kravet um retten til Grønland hev vakse i den norske folkehugen. Og boki sluttar med den fråsegni som vart vedteki 17. februar 1940 av Det norrøne Grønlandslaget, Norges Grønlandslag, Norronafelaget i Bjørgvin, Norsk-Dansk ordning og Norsk-Færøysk lag.

Det er i vande tider ein skal arbeida med løysing av store spursmål, som ei likesæl fredstid ikkje kunde skyna.

I fyreordet skriv Smedal:

«Det er ikkje for sent, hvis bare den forfallets og selvopgivelsens ånd som i en årrekke har herjet vårt folk, nu i denne prøvelsens tid kan bli erstattet av en sterk og fast vilje til rikets gjenreising. —»

Den sanne saga er ei makt i livet. Og me trur at Gud held si hand yver folkelagnaden. Me vil vona at dei store sogehendingar me uppliver og må leggja grunnen til rettferd i avgjerdi um grønlandsspursmålet.

A. Skåsheim.

15 juni 1940.

„Før det blir forsent“.

Dr. Gustav Smedal, som er en utrettelig forsvarer for norske interesser i arktiske strøk, har nylig gitt ut en bok «Før det blir for sent» på Fabritius & Sønners Forlag. Boken består for det meste av artikler advokaten har skrevet i aviser og tidsskrifter. I forordet til boken sier forfatteren bl. a. at boken stod i sats 9. april, da de begivenheter inntraff, under hvis auspisier vi nu lever. Og han fortsetter med å si: «Idag forsøker vi å redde for Norge det som er mulig å redde. Vår omsorg gjelder selvsagt først og fremst rikets territoriale integritet og uavhengighet. Men vi kan ikke stoppe der, vi må prøve å se lenger. Det er så mange spørsmål som nu forlanger vår oppmerksomhet, hvis riket skal bestå i fremtiden. Et av disse spørsmål angår sikringen av våre interesser i de havområder som omgir landet, og hvor vår befolkning fra gammel tid har funnet utkomme.»

I forordene peker forfatteren på hvordan U. S. A. — i likhet med i 1920—24 — har fått sterke interesser for det største av de gamle norske land fra før 1814 — Grønland — hvor Norge ennå rår over verdifulle fangstfelter.

I den siste tid er desuten meddelt, at amerikanerne har sendt et vaktskip til Grønland med varer til grønnlenderne og at U. S. A. har opprettet et konsulat der. Altså nyheter av den største interesse for nordmenn, der i sin tid opdaget landet, som koloniserte det og som har vist evnen til fremdeles å utnytte det både når det gjelder landet selv og de nærmeste havområder. — Det store spørsmål er så hvad der også under de nu rådende forhold gjøres fra norsk side for å vareta de norske interesser der?

Dr. Smedal peker på hvordan forsvaret av vår ishavspolitikk har vært forsømt og hvor viktig

det er å se å få tatt igjen det forsømte.

Boken inneholder en rekke faktiske opplysninger, som det er av den største interesse å ha samlet på et brett for dem, der særlig har til plikt å ta sig av disse ting.

Der er som bekjent noe som heter den historiske retferdighet, og den turde tilsi oss ennå en gang å gjøre et forsøk på redde hvad reddes kan — for gamle Norge.

G. v. d. L.

(Distrikthollenspektors von der Heide)

Lofvards bledene nr: 137
15 juni 1940.

Dr. Smedals bok

Hr. redaktør.

«N. H. og S. T.» bragte i lørdags en anmeldelse av dr. Smedals bok, som jeg først nu er blitt opmerksom på.

For mig fortøner det sig slik at det ikke er dr. Smedal som i utrengsmål presser Grønlandsspørsmålet frem nu. Verdensbevisenhetene selv har igjen bragt spørsmålet i forgrunnen og i en helt ny stilling.

A se denne sannhet i øinene er ikke å fly for dagen og virkeligheten, men å ruste sig for den.

Vi er alle enige om hvad som er det viktigste i Norge nu. Men selv om verden styrter sammen om oss, har en regjering ikke lov til å forsømme det viktige for det viktigste.

Har regjeringen gjort sin plikt, er Smedals bok kanskje overflødig. Dessverre tror jeg nok vi må gå ut fra at den ingen verdens ting har foretatt sig.

Deres ærbødige
C. Marstrander.

Lofarbo tilende

13 juni 1940.

Dr. Smedals nye bok om Grønland.

Fra dosent Adolf Hoel.

I anledning av «N. H. og S. T.»s anmeldelse av denne bok må det være mig tillatt å komme med noen bemerkninger.

Anmelderens nærmest hånlige omtale av boken er ikke på sin plass. Han sammenligner dr. Smedals arbeid med Arkimedes' sirkler og vil dermed tydeligvis karakterisere dr. Smedal som en virkelighetsfjern drømmer. Nu tror jeg forresten at det beror på en grov feilvurdering av anmelderen når han betrakter Arkimedes på den måte han gjør. Det minner mig om en mann som i en avisartikkel skrev om et eller annet som han mente var like fjernt fra det daglige livs problemer som «en logaritme eller en cosinus». Mannen ante åpenbart ikke hvilken enorm rolle disse matematiske begreper spiller for det praktiske liv. På samme måte forholder det sig med anmelderens syn på Arkimedes og dr. Smedal.

Men saken har også en annen side. Hver av oss har en eller annen sirkel å passe i samfundet. Noen har store sirkler, andre — og det er de aller fleste — har små sirkler. Vi kan ikke alle være skibsredere, grosserere eller direktører. Man skulde tro at det i denne tid gjaldt at hver passet den sirkel han skal ta sig av, og det har da heller ikke manglet på opfordring hertil fra myndighetenes side. Man skal også huske på at vi i det besatte område ikke har noen regjering, og at det av den grunn ikke er alle samfundsopgaver som blir ivaretatt som de skal. At det arbeid som dr. Smedal utfører ikke er ham pålagt hverken av samfundet eller andre, men at han selv har tatt arbeidet op skulde vel ikke forandre sakforholdet.

Hertil kommer endelig, som allerede nevnt, at dr. Smedals sirkel slett ikke er så ubetydelig som anmelderen vil ha det til. Hans syn på dr. Smedals arbeid er et meget utbredt Oslo- eller Østlandssyn som ikke har øie for andre landsdelers — i dette tilfellet Vestlandet og Nord-Norges — livsviktige interesser. Det er Gunnar Knudsens beryktede avkrokssyn. De forhold vi nu gjenlemlever kan bli skjebnesvangre for våre næringsinteresser og våre politiske interesser i polartraktene, hvis ingen passer på dem. Det er derfor en guds lykke at vi har en mann som dr. Smedal, som har initiativ, evne, vilje og kunnskaper til å gjøre det. Vi har all grunn til å være ham dypt takknemlig for det.

Adolf Hoel.

virkelighetsfjern drømmer. Nu tror jeg forresten at det beror på en grov feilvurdering av anmelderen når han betrakter Arkimedes på den måte han gjør. Det minner mig om en mann som i en avisartikkel skrev om et eller annet som han mente var like fjernt fra det daglige livs problemer som «en logaritme eller en cosinus». Mannen ante åpenbart ikke hvilken enorm rolle disse matematiske begreper spiller for det praktiske liv. På samme måte forholder det sig med anmelderens syn på Arkimedes og dr. Smedal.

Men saken har også en annen side. Hver av oss har en eller annen sirkel å passe i samfundet. Noen har store sirkler, andre — og det er de aller fleste — har små sirkler. Vi kan ikke alle være skibsredere, grosserere eller direktører. Man skulde tro at det i denne tid gjaldt at hver passet den sirkel han skal ta sig av, og det har da heller ikke manglet på opfordring hertil fra myndighetenes side. Man skal også huske på at vi i det besatte område ikke har noen regjering, og at det av den grunn ikke er alle samfundsopgaver som blir ivarettatt som de skal. At det arbeid som dr. Smedal utfører ikke er ham pålagt hverken av samfundet eller andre, men at han selv har tatt arbeidet op skulde vel ikke forandre sakforholdet.

Hertil kommer endelig, som allerede nevnt, at dr. Smedals sirkel slett ikke er så ubetydelig som anmelderen vil ha det til. Hans syn på dr. Smedals arbeid er et meget utbredt Oslo- eller Østlandssyn som ikke har øie for andre landsdelers — i dette tilfelle Vestlandet og Nord-Norges — livsviktige interesser. Det er Gunnar Knudsens beryktede avkrokssyn. De forhold vi nu gjenlemlever kan bli skjebnesvangre for våre næringsinteresser og våre politiske interesser i polartraktene, hvis ingen passer på dem. Det er derfor en guds lykke at vi har en mann som dr. Smedal, som har initiativ, evne, vilje og kunnskaper til å gjøre det. Vi har all grunn til å være ham dypt takknemlig for det.

Adolf Hoel.

*

Anmelderen har selvsagt ikke innlått sig på noen vurdering av forlengst avdøde Archimedes' arbeid. Det har verdenshistorien besørget, og hans eftermele er så godt, at dr. Smedal ikke skulde behøve å føle sammenligningen som han.

Tvertimot, anmelderen har uttrykkelig og rosende fremhevd begge herrers evne til å fordype sig i et emne, slik at selv verdensomveltende begivenheter ikke har kunnet distrahere dem. Deri ligger likheten.

Den praktiske nytte av Archimedes' virksomhet er også såpass kjent at anmelderen har ansett det ganske overflødig å komme nærmere inn på den side av saken. Han har videre ment at det er for tidlig å fastslå den praktiske betydning av dr. Smedals arbeid med Grønlandssaken.

Anmelderen har henvist til det norske

folks avgjorte tilbøielighet til å fantasere sig bort fra det nærliggende og livsviktige til fjerntliggende ting av underordnet betydning for oss.

Det kan kanskje heller ikke bestrides at våre styreere har løpt efter lyktmenn, i Geneve og i Haag, så de glemte løsningen av de sentrale opgaver. De vant ikke Grønland, de tapte alt!

Lavangen n. 127
10 juni 1940.

Vår Ishavs-politikk.

Av dr. Gulbrand Lunde.

I anledning av dr. Smedals nye bok, som vi allerede har prakt en omtale av, har vi fra dr. Lunde mottatt denne artikkelen:

Atter en gang taler Gustav Smedal norske fangstfolks og fiskeres sak. Atter en gang appellerer han til det norske folks nasjonale instinkter når det gjelder å hevde våre livsviktige interesser i Ishavet. I sine fire tidligere bøker om norsk ishavspolitikk, som kom ut i 1928 og senere, har han utrettelig og med en aldri sviktende iver, pekt på det farlige ved at de ansvarlige politikere ikke har ført en klar nasjonal linje når det gjaldt å sikre Norges interesser i Ishavet. Men for døve ører!

I sin nye, høyst aktuelle bok, etterlyser han igjen det norske folks nasjonale vilje. Boken er en samling artikler og uttalelser om Grønlands-spørsmålet, som til dels har vært offentliggjort i tidsskrifter tidligere. I forordet peker han på at vi i dag søker å redde for Norge det som er mulig å redde, men fremholder at vi kan ikke stoppe der. Vi må prøve å se lenger. Et av de spørsmål som nå forlanger vår oppmerksomhet hvis riket skal bestå i fremtiden, er sikringen av våre interesser i de havområder som omgir landet, og hvor vår befolk-

ning fra gammel tid har funnet sitt utkomme.

Vi har sett at De forente stater og Canada i tiden etter 9. april strekker sine hender ut etter Grønland. Der er satt fram forslag om å kjøpe landet. President Roosevelt har anmodet det amerikanske Røde Kors om å sørge for grønlenderne, og en dansk-amerikansk kommisjon er blitt ansatt for å ta seg av tilførselene av varer til Grønland. Der er til og med opprettet et amerikansk konsulat i Godthaab!

Det er på tide at Norge våkner opp og ivaretar sine livsviktige interesser. Etter dommen i Haag i Grønlandssaken, felte utenrikskomiteen i 1933 en hard dom over dansk framferd mot Norge og talte om «fortids urett som det skulle være fremtids sak å bøte». Og Smedal skriver: «Det ble altså igjen, som i 1924, stillet opp et program for vår Grønlandspolitikk. Hva er blitt gjort for å innfri det?» Det er visst ikke nødvendig å utdype dette nærmere.

Smedal fremholder videre, at det på visse hold antakelig ville bli kritisert at det under krigen blir gitt ut en bok om vårt forhold til Danmark, men fremholder at nettopp i krigstider er det nødvendig å våke omhyggelig over territoriale spørsmål. Faren for at der kan inntre situasjoner som gjør det umulig noen gang å få spørsmålet løst på en for norske interesser tilfredsstillende måte, øker under en krig. Han etterlyser vår berømte «forutseende utenriksledelse», og fremholder at «den nåværende generasjon som er blitt oppdradd av kortsynte og unasjonale politikere og historikere, til å se like-

gyldig på våre territoriale spørsmål, og som er så redde for å såre danske «følelser» bør erindre hva den slekt uttaler som opplevet Kiel-freden og 1814, og minner om at «Statsborgeren» skrev om det «ved kontraktstridig vold og list frarevne Island så vel som Færøene og Grønland». «Statsborgeren»s redaktør, da dette ble skrevet, var Henrik Wergeland. Og Smedal slutter sitt forord slik: «Mange vil kanskje spørre: Er det ikke altfor sent? Nei, det behøver det ikke å være. Det er ikke for sent, hvis bare den forfallts og selvoppgivelsens ånd, som i en årrekke har herjet vårt folk, nå i denne prøvelsens tid kan bli erstattet av en sterk og fast vilje til rikets gjenreisning».

Det er ikke nok bare å sikre landets matforsyning og å sikre brensel for at ingen skal fryse. Det er også andre verdier en bør ta vare på: Norges evige rett til liv og kulturutførelse for den norske folkestamme. Forstår vi tidens tale til oss i dag, så kan vi igjen reise Norge som et fritt, uavhengig og større rike!

Smedals bok har bud til alle nordmenn.

Lofart tidende m: 131

8 juni 1940.

Grønlands- spørsmålet.

Før det blir for sent. Artikler og uttalelser om Grønlandsspørsmålet. Av dr. Gustav Smedal. Fabritius & Sønners Forlag.

«Rør ikke mine sirkler».

I disse ord ligger tilkjennegivelsen av den høiest mulige fordypning i et emne. For den enkelte kan en bestemt undersøkelse heve sig over alt annet, slik at det er det eneste som betyr noe. La verden forgå, men rør ikke mine sirkler.

Jeg måtte uvilkårlig tenke på dette da jeg fikk dr. Gustav Smedals bok nu under krigen. Det opplyses i et forord, at den stod i sats den 9. april, og at den er kommet som den var før den dato, iallfall i alt vesentlig.

Innholdet er artikler dr. Smedal har offentliggjort i de senere år om Grønlandsspørsmålet. Han fører her resonnementer som man for det meste kan være enig i. De fleste tanker er ikke nye. Smedal har fremsatt dem før, men formen er ny og interessant. Alt i alt er boken et meget dyktig innlegg for dr. Smedals linje.

Enhver som har interesse for denne sak vil kunne lese dr. Smedals bok med opmerksomhet. Han vil derigjennem ha en mulighet for å komme hort fra dagen og verden, som den møter ham selv. Det vil kunne hjelpe ham til denne flukt bort fra virkeligheten, som Henrik Ibsen så genialt har skildret i Peer Gynt.

Dette folk har gjennom årene vist avgjort tilbøielighet til å flykte fra det vesentlige for å kunne beskjeftige sig med fjerntliggende ting av underordnet betydning. Vi har fantasert oss bort fra den ubønhørlige sannhet som angikk oss på liv og død, for å hengi oss til dyrkelse av noe som berørte oss mindre. Vi har manglet evnen til å konsentrere oss om det vesentligste og sette våre krefter inn om det som var avgjørende. Vi har ikke forstått at makt må bygges op innenfra og selvbedelsen først og fremst er spørsmål om karakter. Et velde kan ikke skapes fra sirklenes periferen, like så litt som det er mulig å løse virkelighetene sentrale problemer ved å drømme om erhvervelser på månen. I slikt kan det være adspredelse og glemsel. Den enkelte kan opnå lindring i det som trykker ham ved å stille med sine sirkler.

(Redaktør Dønna)

Før det blir for sent.

Ny bok av dr. Gustav Smedal.

For første gang i vår nyere historie er Nord-Norge skilt fra det øvrige land. Denne landsdel fikk en gang stemplet «avkroken», og det er vel ikke fritt for at Nord-Norge for mange var fjernt og ubetydelig. En landsdel som krevet og kostet meget og med fattige muligheter.

I dag demrer kan hende Nord-Norges betydning for en del av det norske folk, og ingen steder som i Trondheim. For denne by er landet i nord mer enn det halve kongerike. Det er en del av selve eksistensen og fremtiden, og det er det i virkeligheten også for hele det øvrige land. Et tapt Nord-Norge er et økonomisk lemlestet Norge og berøvet vitale fremtidsmuligheter.

Nord-Norges store betydning er ikke bare jorden og fjellene, men fremom alt havet. Og til havet hører også polarområdene, Ishavet, drivisen og polarlandene, Svalbard og Grønland. Tapes disse områder da tapes en viktig del av landets eksistens og fremtid. Dette vil sikkert forståes bedre av det norske folk i dag enn tilfelle har vært tidligere.

Når det gjelder Grønland da har vi i den aller siste tid sett at både De forente stater og Kanada, det vil si England, har fått stor interesse for denne polarøy. Amerika erklærte straks i april at det vil sørge for forsyninger til Grønland nu når danskene ikke kan oprettholde forbindelsen. Dertil sendtes en amerikansk konsul til Godthåb, og en amerikansk kommisjon skal ha et møte med danske utsendinger på Grønland i løpet av den nærmeste tid.

Kanada har også gitt tydelig uttrykk for at det er meget sterkt interessert i Grønlands skjebne, så det ser ut til at Nord-Amerika i det hele nu er våken for denne gamle europeiske besiddelse og dette gamle norske landområde. Og Danmarks stilling kjenner vi. Danskene har for øvrig vært flinke til å omsette land i amerikanske dollars, og når det gjelder dette gamle norske land, da er ikke spørsmålet om salg noe nytt for danskene.

Men er ikke alt dette tapt for Norge nu? Slik vil enhver spørre. Da har vi intet bedre svar enn å henvise til dr. Gustav Smedals nye bok om denne sak: «Før det blir for sent.» Boken er nettop utkommet på Fabritius & Sønners Forlag, og er en verdig tilvekst til dr. Smedals tidligere bøker om Grønland og polarområdene.

Han fremlegger helt nye dokumentasjoner om norske politiske forsømmelser, uvidenhhet og undfallenhet, om danskenes målbevisste arbeide, og om stillingen som den nu er. Det er slett ikke slik at alt behøves å betraktes som tapt, men dersom Norge skal ha muligheter for å vinne og bevare sine rettigheter, da må der gjøres noe før det er for sent.

Nettop nu vil Smedals bok leses med særlig stor interesse av alle nordmenn, og med utbytte. Mange vil der finne forklaring på mangt som kanskje har vært dunkelt, og som alle vil ha utbytte av å kjenne til. Nettop nu.

(Strykt ut)

4 Aftenposten nr. 270.

5 juni 1940.

Før det blir for sent.

Dr. Gustav Smedal, som er en utrettelig forsvarer for norske interesser i de arktiske strøk, har nylig gitt ut en bok «Før det blir for sent» på Fabritius & Sønners Forlag. Boken består for det meste av artikler advokaten har skrevet i aviser og tidsskrifter. I forordet til boken sier forfatteren bl. a. at boken stod i sats 9. april, da de begivenheter inntraff, som vi alle kjenner. Og han fortsetter med å si: «Idag søker vi å redde for Norge det som er mulig å redde. Vår omsorg gjelder selvsagt først og fremst rikets territoriale integritet og uavhengighet. Men vi kan ikke stoppe der, vi må prøve å se lenger. Det er så mange spørsmål som nu forlanger vår oppmerksomhet, hvis riket skal bestå i fremtiden. Et av disse spørsmål angår sikringen av våre interesser i de havområder som omgir landet, og hvor vår befolkning fra gammel tid har funnet utkomme».

I forordet peker forfatteren også på noget som gjør boken særlig aktuell i denne krigstiden, nemlig hvordan Amerika i de senere årene og spesielt den siste tiden synes å ha fått sterk interesse for Grønland, hvor Norge har sitt virkeområde selv om det er nokså beskåret. Dr. Smedal nevner senator Lundens forslag om at De Forente Stater bør kjøpe landet — et forslag som er fremsatt i kongressen. Den velkjente amerikanske politiker, Hamilton Fish, som gjestet Oslo ifjor sommer, har støttet i forslaget. I den siste tid er det dessuten meddelt at amerikanerne har sendt et vaktskip til Grønland med varer til grønlenderne og at Amerika har opprettet et amerikansk konsulat der. Altså nyheter av den største interesse for nordmenn, som opdaget landet, som koloniserte det og som også har vist evnen til å utnytte det — både når det gjelder selve landet og havet utenfor. Det store spørsmål er hvad man under de nuværende forhold kan gjøre fra norsk side.

Dr. Smedal peker på hvordan forsvaret og vår Ishavspolitik har været forsømt i årenes løp og det går gjennom alle artiklene og oppsettene hvor viktig det er å passe på et lands og folks interesser. Boken inneholder en rekke faktiske opplysninger, som det er av stor betydning å ha samlet på ett brett for dem som behandler disse ting fra tid til annen. Og boken burde også ha et ord å si dem som ikke tidligere har ofret saken nogen syn-derlig interesse.

O. A.

(Odd Arnesen)

Nasjonal m: 126.
3 juni 1940.

VAARE POLARE INTERESSER

EN NY BOK AV DR. SMEDAL

I disse urolige tider er det vel ikke mange som tenker på vårt lands interesser i polartraktene, herfra naturligvis undtatt de som på en eller annen måte er direkte knyttet til disse områder. Og dog er det slik at hvis disse interesser ikke ivaretas også nu under krigen, vil det skje ting som vil bli til stor skade for vårt land.

Som vi vet, er det ikke alene næringsdriften i polartraktene som interesserer oss, men også de politiske forhold krever nu oppmerksomhet fra vår side.

Særlig er spørsmålet om de politiske forhold på Grønland nu mer i forgrunnen enn noensinne. Vi har sett av avisene at De Forenede Sta-

ter interesserer sig for denne verdens største øy og vil overta å forsyne eskimoene med proviant og hvad de ellers måtte trenge, fordi danskene ikke kan oprettholde forbindelsen med øya. Det er utnevnt en amerikansk konsul som allerede er underveis. Han skal ta sæte i Godthaab. Det skal også sendes over til Amerika en kommisjon fra Danmark for å forhandle om disse spørsmål. Kommissjonens formann blir formentlig direktør for Grønlands Styrelse, Knud Oldenow. Ryktene om salg av Grønland til U. S. A. er også kommet op igjen. Endelig er Kanada interessert i Grønlands politiske stilling. Som vi vet har Norge en traktat med Danmark om begge

lands næringsinteresser og videnskapelig forskning på Øst-Grønland. Denne traktat som gjelder til 1944 kan sies op allerede om to år. Her til kommer videre at Norge aldri har opgitt kravet på suverenitet over Grønland.

Når amerikanerne er interessert i Grønlands statsrettslige stilling, så er det fordi Grønland geografisk ofte regnes å tilhøre det amerikanske kontinent. Imidlertid er denne betraktning ikke helt riktig. Grønlands vestkyst kan riktignok sies å vende ansiktet mot Amerika, men østkysten vender like avgjort mot Europa. Grønlands innlandsis, som er op til 1000 km. bred, danner et skille mellom vest og øst som bereder de aller største vanskeligheter for samferdselen mellom de to kyster. (Det eneste fremkomstmiddel som kan overvinne denne hindring, er fly.) Man skal også huske på at havet mer forbinder enn skiller. Enn videre ligger mellom Øst-Grønland og Europa en rekke øyer: Jan Mayen, Island, Færøyaner, alle sammen deler av det gamle norske rike.

De letter forbindelsen mellom Grønland og Europa, eller nærmere bestemt Norge. Disse grunner taler avgjort mot at iallfall Øst-Grønland kommer under amerikansk herredømme. Hvis suvereniteten over Grønland skulde gå over til en amerikansk stat, vil det ikke alene være et tap for et enkelt land, men for Europa.

Norges forhold til Grønland behandles i en ny bok av dr. Gustav Smedal som har titelen: «Før det blir for sent». Den er utkommet på Fabritius & Sønners Forlag for noen dager siden, og inneholder artikler og uttalelser som dr. Smedal har skrevet tidligere om Grønlands-spørsmålet.

Den begynner med en innledning som gir en oversikt over våre arktiske problemer i det hele tatt og de synder og forsømmelser som vårt utenriksstyre ned gjennom årene har begått mot våre arktiske interesser. Det er bitter lesning for en nordmann. Det vi her har tapt på grunn av uvidenhet, interesseløshet og udfallenhet hos våre politikere, er et

sorgelig kapittel i vårt lands historie.

Resten av boken inneholder artikler fra aviser og tidsskrifter fra de siste år om Grønlands-spørsmålet. Det er ofte slik at den slags artikler taper sig når de fremlegges i bokform. Men det er ikke tilfelle med dr. Smedals artikler. De har sin fulle gyldighet den dag idag, og har intet tapt i aktualitet og friskhet. Dette kommer for en stor del av at dr. Smedal utarbeider sine artikler meget omhyggelig. Hans stil er klar og konsis, og han belegger sine påstander med citater og nøiaktige henvisninger til kildene, så de alltid vil ha blivende verd.

Jeg vil her citere hvad dr. Smedal sier i slutten av forordet: «Nettop i krigstider er det nødvendig å våke omhyggelig over et territorielt spørsmål som Grønlands-spørsmålet. Faren for at Grønland kan bli solgt, øker under krig. Likeså utsikten til at Grønland på annen måte kan komme under en stormakt. Krigen skaper også chanser for å få saken heldig løst. Blir f. eks. kolonispør-

målet tatt op ved fredsslutningen, sier det sig selv at Norge må se å få ordnet Grønlands-spørsmålet. — — — — Tiden byr i det hele på mange muligheter i denne sak. Nu gjelder det bare å legge om vår ishavspolitik: nu gjelder det å nytte mulighetene, ikke forsømme dem og forspille dem. Det siste har vi været mestre i. Passer vi ikke på nu, kan vi iallfall være sikre på at danskene kommer til å gjøre det. Under forrige krig var det sig at de ikke glemte å samarbeide oss på Grønland, fordi om de var optatt av krigens problemer.»

Her har forfatteren i få og overbevisende ord sagt det som bør sies om Grønlands-saken i den nuværende situasjon. Vi må være dr. Smedal dypt takknemlig for hans fedrelandssinn og glødende interesse for Grønlands-saken. Han har i snart 20 år været vår utrettelige og varme talsmann for våre interesser på Grønland. Hans nye bok må leses av alle nordmenn.

Adolf Hoel.

Fritt Folk nr. 60
30 Mai 1940.

Gustav Smedal: „Før det blir forsent“.

Fabritius & Sønners forlag. 1940.

Anmeldt av dr. juris Herman Harris Aall.

Norges troskap mot unionen med Danmark og Danmarks handlemåte er et skremmende eksempel på hvor håbløst det har været å ordne internasjonale forhold etter hederlige rettsprinsipper: Der er ikke annet navn for Danmarks handlemåte mot Norge i 1814 enn de som går inn under civiliserte staters straffelov, og der er ikke nogen annen forklaring av handlemåten, enn at Danmark nok kunde våge sig militært til det overfor et svakt Norge. Der er ikke minste formildende emstendigheter til undskyldning: Å bedra en kamerat er selv i gangsterkretser foraktet som sjofelt.

Og vi, hvorledes har vi reagert? Vår politikks historie har kunnet melde om ivrig konkurranse mellom strebere etter maktstillinger, men få eksempler på at den vellykkede streber hadde bruk for makten til å løse større opgaver: Der er næsten utrolig, hvilke verdier våre partipolitikere har latt gå fløiten for vårt land i sin streben etter selv å nå frem til fordeler: Otto Sverdrups landevinninger i Nordpolkalotten, Franz Josef Land, de hollandske kullgruber på Svalbard, de forskjellige landområder i Sydpolskalotten, — regjering etter regjering, Venstre, Høire, Bondeparti, Arbeiderparti, — Knudsen, Halvorsen, Mowinckel, Hundseid, Nygaardsvold — de har sittet der og bevidnet, at andre snappet hvad vi hadde moralsk krav på og adgang til å skaffe oss folkerettslig hjemmel til. Ingen stat var nærmere til den. — Være partipolitikere har satt rekorder i utenriks-politisk grov uforstand.

Der er tegn på at risikoen for nok en skuffelse i så måte truer oss: Den amerikanske senator Lundeen har den 19. april 1939 i senatet foreslått, at U. S. A. skulde opta forhandlinger med Kongen av Danmark og Island om å erverve Grønland for De Forente Stater.

Salget har ennå ikke funnet sted. Og spørsmålet angår oss i Norge. Den atmosfære av utenrikspolitisk likegyldighet og tåpelighet, som våre politikere og store delen av vårt folk har levet i, er mere naturlig for et vasallfolk enn for et suverent.

Dr. Smedal er en folkerettslig banebryter i vår utenrikspolitikk. Hans bok: «Før det blir forsent» er et nytt varselsrop og en anklage av nesten uhyggelig klarhet og vekt. Den gir en rekke enkeltutredninger, som hver for sig er av usedvanlig verdi både til opplysning og vekkelse. De siste

måneder har åpnet for nye syn på spørsmålene. Men det nytter lite, dersom vårt folk ikke blir opmerksom på at man heller ikke i utenrikspolitikk kommer sovende til sin rett. Den vordende norske regjering får mange oppgaver å løse, — våre koloniinteresser kan muligens kreve sin egen leder. Men først må vårt folk selv forstå hvad det gjelder, for den som vil hevde sin jevnbyrdighet, — hvad det har tapt og hvad det kan tape og ennå kan vinne. Før det atter blir for sent.

Herman Harris Aall.

22 mai 1940.

Før det blir forsent.

Av
professor C. MARSTRANDER

Gustav Smedal: Før det blir for sent. Artikler og uttalelser i Grønlandsspørsmålet.

„Før det blir forsent” kaller dr. Smedal disse 20 artiklene fra dagspressen i de 5 siste årene, som han nå har gitt ut hos Fabritius. Boken stod i sats alt 9. april, en måned før katastrofen.

Artiklenes emne er Grønland og den norske ishavspolitikken. Boken former sig som en skarp, men saklig sterkt underbygget kritikk av hvad J. L. Mowinckel (selv en av dem) yndet å kalle „de ansvarlige statsmakter”.

Folk vil selvsagt spørre hvorfor dr. Smedal sender ut denne boken nå. I en tid som denne må ingen kraft spilles på indrepolitiske oppgjør. Ansikt til ansikt med krigens brutale realiteter må all vår evne settes inn på å hevde vår nasjonale og individuelle frihet.

Men dr. Smedals grunner er gode og klare. Det er sant nok at boken snerter — og snerter hardt — de politikere og politiske systemer, som har ført oss dit hvor vi står idag, det er sant at den er en sviende kritikk over skiftende utenriksstyrer hvis undlatelsesynder og undfallenhet i nasjonale spørsmål har kostet oss vår maktstilling i Ishavet; — men boken peker også, ja i første rekke, fremover, den er en flammende appell til regjeringen om endelig engang å gjøre sin selvfølgelig plikt og vareta de interesser nasjonen har betrodd den, før det blir for sent.

Så kom lavinen.

Og spørsmålet er nå: er det alt for sent?

Som forholdene er idag, er Grønland blitt en brikke i stormaktenes spill og dets skjebne avgjøres på slettene i Flandern. Perspektivene er klare, og den norske regjeringen kan her gjøre hverken fra eller til. Men én ting kan den gjøre og må den gjøre før det blir for sent: den må bringe Danmarks og

Sambandsstatenes planer på det rene og eventuelt protestere mot et dansk salg av Grønland, før dette salget er et fait accompli. En regjering har ikke lov til å si: det brenner rundt oss, vi har viktigere ting å redde enn dette. Nasjonen består og den venter at regjeringen kaldt og bestemt trygger dens interesser også i tider som disse, ja nettop i tider som disse, hvor en fast og fremsynt politikk har en chance — kanskje større enn noensinne før — til å løse de gamle strids-spørsmålene fra 1814 til alle parter tilfredshet. Vår politikk i arktis og antarktis har vært feig og undfallende og ført på viken-de front av folk som mangler mot og utsyn og nasjonalkjensle, og dens selvfølgelig konsekvens var alltid kapitulasjonen. Frants Josefs Land, Viktoriøya, Sverdrupøyene, Kvitehavet, Grønland — så mange navn, så mange fortjente nederlag.

Et salg av Grønland til Sambandsstatene eller til Kanada er heller ikke i Tysklands interesse. Det er i Tysklands og i Europas interesse at Grønland europeiseres, og det eneste folket som kan makte denne opgaven er det norske. Det viste det alt i sagatiden, da Grønland med sine mange norske gårder og kirker kulturelt og økonomisk hadde en ganske annen stilling enn nå.

Det er min faste overbevisning at en myndig protest fra den norske regjering mot et dansk salg av Grønland vil bli hørt. Den norske regjering vil pådra sig et tungt ansvar, om den fortsatt handler som om Grønland overhodet ikke eksisterte og norske menn aldri hadde bodd og bygd der.

Som en vil se, har kampen om hegemoniet i Europa med ett slag rykket Grønlandsspørsmålet op i et annet plan og gitt dr. Smedals bok en aktualitet, som han neppe selv hadde regnet med da han planla den.

C. Marstrander.